

AVRASYA
İNCELEMELERİ
MERKEZİ
CENTER FOR
EURASIAN STUDIES

WASHINGTON RUSYA ANLAŞMALARINA TEMKİNLİ

Oya EREN ÖZER

12.04.2009

7 Ağustos 2009 Perşembe günü Türkiye'de Başbakan Tayyip Erdoğan ile Rusya Başbakanı Vladimir Putin arasında imzalanan anlaşmalar Washington'da kaşların kalkmasına neden oldu. ABD'li yöneticiler resmi ağızlardan konuya mesafeli yaklaşıtlarını ifade etseler de, Washington'ın temkinden de öte anlaşmalardan dolayı tedirgin olduğu ifade ediliyor. Washington'da özellikle 27 Nisan Muhtırası öncesi ve sonrasında Başbakan Erdoğan'la ilgili önemli iddialardan biri, Putinleşme sendromu ve Erdoğan'ın Türkiye'yi Rusya'ya yakınlaştıracığı şeklindeki iddialardı. Her ne kadar ABD Yönetimi bu tür iddiaları ciddiye almasa da, bunun bir alıcı kitlesi olduğu açıktı. 27 nisan sonrası düzenlenen ve Ergenekon iddianamesinde ayrıntıları ortaya çıkan "Cumhuriyet Eylemleri" ile paralel giden süreçte Washington'da Erdoğan'ın Putin'le yakın ilişkiler kurduğu iddia ediliyordu. Türkiye'nin özellikle enerji konusunda Rusya ile yaptığı anlaşmalar, Kafkasya İşbirliği ve İstikrar Platformu'nda ABD'ye yer açmayarak, platformu sadece Kafkasya'da toprağı olan ülkelere has kılması ve Rusya ile nükleer enerji konusunda gelişen işbirliği Washington'ı tedirgin ediyordu. Buna bir de Washington'daki Rus-düşmanı lobilerin faaliyetleri katılınca belli kesimlerde Türk-Rus yakınlaşması fikri oluştu. Ancak Ergenekon operasyonu ile Rusya ile irtibatlı olduğu iddia edilen ve ekseriyeti Erdoğan'a karşı isimlerin tutuklanması bu iddiayı biraz zayıflatmıştı. Şimdilerde yine Washington'da aynı iddialar müşteri bulmaya başladı. Türkiye'nin geçen yaz NATO gemilerine Montrö şartlarını dayatmasından rahatsız olan Pentagon'dan bazı kesimler, şimdilerde Putin-Erdoğan anlaşması konusundaki çekincelerini yeniden gündeme getirmeye hazırlanıyor. Güney Akım gibi Nabucco'ya zarar verebileceğı iddia edilen anlaşmaların imzalanması bu kesime daha da fazla malzeme veriyor. Şimdilerde Türkiye'nin Güney Akım'a imkan veren bu anlaşmayı imzalayarak tarafını belli ettiğini iddia ediliyor. Hele bir de bunun üzerine nükleer santral anlaşmasındaki pürüzlerin giderileceğinin açıklanması Washington'daki bir kesimi iyice tedirgin etti. Bu kesim eski iddialarını tekrarlayarak saldırıya geçmeye hazırlanıyor. Yönetim ise bu konuda daha temkinli. Gürcistan konusunda Türkiye'nin eleştirilere rağmen yardım ettiğini hatırlayan yönetim, Ermenistan'la ilişkilerin normalleşmesinin Rusya şartına bağı olduğunu görüyor. Bunu hafifletici sebep olarak gören yönetim, Güney Akım'a ise Rusya'nın Nabucco'ya zarar vermemesini sağlayacak bir teskin edici anlaşma gözüyle bakıyor ve Güney Akım'ı çok ciddiye almıyor. Bunda elbette Güney Akım projesinin maliyetinin Gazprom tarafında bile olsa kolay kolay karşılanamayacağına olan inanç var. Yine yönetimde Rusya ile ilişkileri "resetleme" konusunda adım atan ABD'nin, kendisi Rusya ile ilişkilerini düzeltirken, müttefiki Türkiye'den aksini istemesinin ABD'nin ahlaki duruşuna zarar vereceğı ifade edilerek, konunun reelpolitik olarak okunması tavsiye ediliyor. Ancak yine de yönetimin de zaman zaman bu konuda tereddüte düştüğünü kabul etmek gerekir. Neticede Karadeniz'de ve Avrasya'da büyük bir oyun oynanıyor. Henüz taraflar tam olarak belirlenmiş değil. Türkiye de mümkün olduğunca partizan bir taraf olmadan, olay bazlı tavır almaya çalışıyor. Ancak tüm taraflar Türkiye'nin kendisinden yana tavır almasını istiyor. Nabucco projesi devam ettikçe, ABD'nin şimdilik tereddütlerini bir kenara bırakacağı tahmin edilebilir.

Kaynak/Source: